

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

7 במאי 2012

687

ט"ו באייר התשע"ב

עמוד

הצעת חוק איסור הלבנת הון (תיקון מס' 11) (נותני שירות עסקי), התשע"ב-2012 832

הצעת חוק איסור הלבנת הון (תיקון מס' 11) (נותני שירות עסקי), התשע"ב-2012

תיקון כותרת פרק ג' 1. בחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן – החוק העיקרי), בכותרת פרק ג', בסופה יבוא "ועל נותני שירות עסקי".

ד ב ר י ה ס ב ר

של צעדים משפטיים, רגולטוריים ואכיפתיים למאבק בהלבנת הון, במימון טרור ובאיומים אחרים הקשורים ליציבות המערכת הפיננסית הבינלאומית. ה-FATF גיבש שורה של המלצות המוכרות כסטנדרט בינלאומי למאבק בהלבנת הון, במימון טרור ובהפצת נשק להשמדה המונית. 40 ההמלצות פורסמו לראשונה בשנת 1990, עודכנו בשנים 1996, 2001, 2003 ולאחרונה עברו רפורמה מקיפה בשנת 2012 כדי להבטיח כי הן נשארות עדכניות, רלוונטיות וניתנות ליישום ברמה הבינלאומית.

בהמלצות מס' 22 ו-23 מתוך 40 ההמלצות האמורות נקבע כי יש לקבוע חובות זיהוי, שמירת מסמכים ודיווח על עסקאות חשודות, על מגזרים שונים, בהם עורכי דין, נוטריונים, בעלי מקצוע בתחום המשפטי, רואי חשבון, נאמנויות ונותני שירות לחברות, כאשר אלו מבצעים בעבור לקוחותיהם עסקאות מסוימות, מסוג העסקאות המפורטות בהמלצה. חובות כאמור נקבעו בכל מדינות האיחוד האירופי, וכן בכמה מדינות נוספות, ובכלל זה יפן, רוסיה, אוסטרליה, שווייץ, דרום אפריקה וניו זילנד.

בחדש ינואר 2006 הצטרפה ישראל, בעמדה של משקיפה, לארגון Moneyval. ארגון זה הוא ארגון מסוג (FATF Style Regional Body), FSRB, השייך למועצת אירופה, ומטרתו לקדם את המאבק בהלבנת הון ומימון טרור. ארגון זה עורך, בין השאר, ביקורות הדדיות בין המדינות החברות בו, בנוגע לעמידה כסטנדרטים הבינלאומיים שקבע ה-FATF בתחום המאבק בהלבנת הון ומימון טרור. נוסף על חשיבות הביקורת לצורך שיפור ויעול המאבק של ישראל בתופעה זו, לביקורת זו חשיבות רבה גם לביסוס מעמדה של מדינת ישראל כמדינת חוק השותפה למאבק הבינלאומי בתופעות אלה, ולמיצוב המערכות המשפטיות, הפיננסיות והרגולטוריות הישראליות ככאלו העומדות כסטנדרטים הבינלאומיים.

בביקורת של ארגון Moneyval שהתקיימה בשנת 2008, נדרשה מדינת ישראל להתאים את החקיקה בתחום המלחמה בהלבנת הון, לדרישות המעודכנות שנקבעו במישור הבינלאומי בתחום זה על ידי ה-FATF, לרבות בדרך של הטלת חובות כמוצע בהצעת חוק זו. הארגון האמור חזר על דרישה זו במסגרת בחינה שערך על אודות יישום המלצות הביקורת, בשנים 2009 ו-2011.

לאור האמור לעיל, מוצע להוסיף את נותני השירות העסקי לרשימת הגופים שחלות עליהם חובות זיהוי,

כללי בהצעת חוק זו מוצע לתקן את חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן – החוק), ולהטיל חובות זיהוי, שמירת מסמכים ודיווח, על עורכי דין, רואי חשבון, יועצי מס, מתווכים במקרקעין וכן על מי שעוסקו במתן שירותי נאמנות, וזאת בהתייחס לפעולות מסוימות בעלות אופי פיננסי (להלן – נותני שירות עסקי). כמו כן מוצע לקבוע חובת רישום על נותני שירות עסקי שרישומם אינו מוסדר בחוק אחר, להסדיר את הפיקוח על מילוי חובות אלה, ולקבוע איסור על נותני שירות עסקי לקבל תשלום במומין בסך 50,000 שקלים חדשים או יותר. התיקון המוצע נועד לקדם את המאבק בהלבנת הון ובמימון טרור, בהתאם לסטנדרטים הבינלאומיים.

בשנים האחרונות זיהו ארגונים בינלאומיים שימוש הולך וגובר בשירותיהם של נותני שירות עסקי לצורך פעילות הלבנת הון. עקב התגברות המאבק הבינלאומי בהלבנת הון, עבריינים פונים לשיטות מתחכמות יותר להלבנת כספים, ולשם כך, בין השאר, הם נעזרים באנשי מקצוע הנותנים שירות עסקי כאמור. בישראל, כמו במדינות רבות בעולם, התגלו מקרים רבים שבהם נעשה שימוש בנותני שירות עסקי על ידי מלביני הון, אשר מנצלים לרעה את המאפיינים והמומחיות של בעלי מקצוע אלה. כך למשל, בהקשר של עורכי דין ורואי חשבון, ישנו ניצול של חשבונות נאמנות שלהם להסתרת רכוש אסור, וניצול יכולתם להקים ישויות משפטיות מורכבות, לרבות הסדרי נאמנות, במטרה לטשטש את הבעלים והמקור של הרכוש, וכן להשגת מראית עין של מכובדות. בהקשר של יועצי מס התגלה ניצול של כישוריהם הייחודיים בביצוע פעולות פיננסיות לשם הסתרת רכוש אסור. בהקשר של מתווכים במקרקעין אותרו מקרים של ניצול שוק הנדל"ן לשם הלבנת כספים באמצעות רכישת מקרקעין והשקעת כספים בקרנות נדל"ן. בהקשר של העוסקים במתן שירותי נאמנות, עלו מקרים של ניצול שירותיהם לצורך הלבנת כספים ושל העברת כספים לחברות פיננסיות או ארגוני צדקה שאינם מודעים למקור הפלילי של הכספים המועברים אליהם.

החשש מניצול לרעה של נותני שירותים אלה לצורך הלבנת הון, הביא את הארגונים הבינלאומיים, ובראשם ה-FATF (Financial Action Task Force), להמליץ למדינות להטיל על מגזרים אלה חובות שונות כדי למנוע שימוש לרעה בשירותיהם לצורך הלבנת הון. ארגון ה-FATF הוא גוף בין-ממשלתי שהוקם בשנת 1989 במטרה לקבוע סטנדרטים בינלאומיים ולקדם יישום אפקטיבי

1 ס"ח התש"ס, עמ' 293; התשע"א, עמ' 1104.

(1) בכותרת השוליים, בסופה יבוא "ועל נותני שירות עסקי";

(2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(1ב) (1) לשם אכיפתו של חוק זה יקבע שר המשפטים, בצו, לאחר התייעצות עם השר לביטחון הפנים –

(א) חובות זיהוי, דיווח, רישום ושמירה, כאמור בסעיף קטן (א), שיחולו על נותן שירות עסקי, בשינויים שיקבע, ורשאי השר לקבוע חובות שונות כאמור, לסוגים שונים של נותני שירות עסקי;

(ב) את דרכי מילוין של החובות שנקבעו בצו כאמור בפסקת משנה (א).

(2) על אף האמור בכל צו לפי סעיף קטן זה, נותן שירות עסקי לא יהיה חייב בדיווח על –

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 2 בהמלצות מס' 22 ו-23 מתוך 40 ההמלצות של ה-FATF, נקבע כי יש לקבוע חובות זיהוי, דיווח ושמירת מסמכים על בעלי מקצוע מסוימים בנוגע לפעולות פיננסיות מסוימות. סעיף 7 לחוק מסמיך את נגיד בנק ישראל – לגבי תאגידים בנקאיים ושר האחראי על גוף מהגופים המפורטים בתוספת השלישית הנמצא באחריותו – לגבי אותו גוף, לקבוע בצו סוגי חובות המנויים בסעיף 7(א) לחוק וכוללים: (1) חובת זיהוי והכרת הלקוח כתנאי לעשיית פעולה ברכושו; (2) דיווח על פעולות מסוימות ברכוש הלקוח; (3) ניהול רישומים ושמירה עליהם ביחס לפרטי הזיהוי ולפעולות כאמור וביחס לעניינים אחרים שייקבעו בצווים. צווים כאמור הוצאו על ידי נגיד בנק ישראל בנוגע לתאגידים בנקאיים; על ידי שר האוצר בנוגע לחברי בורסה, מנהלי תיקים, מבטחים וסוכני ביטוח, חברה מנהלת לגבי קופות גמל ונותני שירותי מטבע; על ידי שר התקשורת בנוגע לבנק הדואר. הצווים יוצקים תוכן קונקרטי לחובות האמורות ומאפשרים את התאמת החובות לגופים הכפופים לצו. על פי ההצעה, יוסמך שר המשפטים, לאחר התייעצות עם השר לביטחון פנים, לקבוע בצו חובות כאמור שיחולו על נותני שירות עסקי, בדומה למנגנון הקבוע בחוק לגבי הגופים המדווחים המפורטים לעיל. מאחר שנותני שירות עסקי הם בעלי מקצוע שונים זה מזה, ועל החובות הנקבעות בצו להתאים לפעולות שמבצע בעל המקצוע, מוצע להסמיך את השר לקבוע חובות שונות לסוגים שונים של נותני שירות עסקי.

מוצע לקבוע שני חריגים לחובת הדיווח: החריג האחד הוא, פעולות שחלים לגביהן חיסיון או חובת סודיות על פי דין; חריג זה נועד לצמצם את הפגיעה ביחסי האמון בין נותני שירות עסקי, שלגביהם נקבע בחוק חיסיון או חובת סודיות, ללקוחותיהם. החריג המוצע מותאם לדברי ההסבר של המלצה 23 להמלצות ה-FATF, שלפיהם ניתן להחריג את חובות הדיווח של עורכי דין, מקום שחל חיסיון או שחלה חובת סודיות, ולכל מדינה נתונה ההחלטה איזה מידע ואילו עניינים חוסים תחת חיסיון או תחת חובת סודיות. יציול

שמירת מסמכים ודיווח לפי החוק, וכן לקבוע כי פרטי החובות ודרכי מילוין ייקבעו בצווים שיינתנו על ידי שר המשפטים מכוח החוק, בדומה להסדר הקיים כיום לגבי גורמים שחלות עליהם חובות לפי החוק (להלן – הגורמים המדווחים), כמפורט להלן. עוד מוצע להוסיף את פרק ד'א לחוק, המסדיר את רישום נותני השירות העסקי שרישומם אינו מוסדר בחוק אחר, ואת הפיקוח על נותני השירות העסקי, בדומה להסדר הקיים לגבי נותני שירותי מטבע – לעניין הרישום, ולגבי הגורמים המדווחים כולם – לעניין הפיקוח. נוסף על כך, מוצע לקבוע איסור על נותני שירות עסקי לקבל תשלום במוזמן בסכום של 50,000 שקלים חדשים או יותר. סכום זה ייקבע בתוספת החמישית לחוק, ששר המשפטים רשאי לשנותה, בצו.

הטלת חובות על נותני שירות עסקי כאמור, כרוכה מטבע הדברים בהכבדה על בעלי מקצוע אלה ויש בה כדי להשליך על יחסייהם מול לקוחותיהם. זאת בייחוד ביחס לעורכי דין, שעליהם חלה חובת סודיות רחבה על פי דין, ואשר חילופי הדברים והמסמכים בינם לבין לקוחותיהם חוסים תחת חיסיון לפי חוק. לפיכך, וכדי לצמצם למינימום ההכרחי את ההכבדה הכרוכה במילוי החובות, כוללת הצעת החוק הוראות המצמצמות את תחולת החובות שמוצע לקבוע בה. הוראות אלה גובשו, בין השאר, בעקבות דיונים שנערכו עם הגופים הרלוונטיים המייצגים את קבוצות בעלי המקצוע שעליהם מוצע להטיל את החובות. ההסדר המוצע, על פרטי השונים, כמו גם הצווים שיוצאו מכוח החוק כאמור, משקפים גישה אשר מטרתה לאפשר מחד גיסא עמידה במידה רבה בסטנדרטים הבינ-לאומיים, ומאידך גיסא, למוער ככל הניתן את פוטנציאל הפגיעה בנותני שירות עסקי, בחיסיון ובחובת הסודיות בפרט.

סעיף 1 מוצע להוסיף לכותרת של פרק ג' לחוק את המילים "ועל נותני שירות עסקי", כך שיובהר כי הפרק מטיל חובות הן על נותני שירותים פיננסיים והן על נותני שירות עסקי.

(א) פעולה כאמור בצו, שחלים לגביה חיסיון על פי דין או חובת סודיות על פי דין;

(ב) בירור שקדם לביצוע פעולה כאמור בצו, כאשר נותן השירות העסקי לא ביצע את הפעולה וגם לא ניסה לבצע את הפעולה.

(3) נותן שירות עסקי לא יקבל תשלום במזומן בסכום הקבוע בתוספת החמישית.

(4) בסעיף קטן זה, "נותן שירות עסקי" – כהגדרתו בסעיף 110ב1.

הוספת פרק ד'א 3. אחרי פרק ד'1 יבוא:

"פרק ד'א: נותני שירות עסקי"

הגדרות 110ב. בפרק זה –

"חוק הנאמנות" – חוק הנאמנות, התשל"ט-1979²;

"יועץ מס מייצג" – כהגדרתו בחוק הסדרת העיסוק בייצוג על ידי יועצי מס, התשס"ה-2005³;

"מועצת יועצי המס המייצגים" – כמשמעותה בחוק הסדרת העיסוק בייצוג על ידי יועצי מס, התשס"ה-2005;

ד ב ר י ה ס ב ר

מראש – אין בו כשלעצמו כדי לפגוע בחיסיון או בחובת הסודיות של בעל המקצוע.

איסור על נותני שירות עסקי לקבל תשלום במזומן, חל – בסכומים ובסוגי פעילויות שונים – גם במדינות אחרות, כגון דנמרק, בלגיה והולנד. איסור על ביצוע עסקאות במזומן מעל סכום מסוים, חל כאיסור כללי במדינות שונות, כגון צ'כיה ואיטליה, ובולגריה. כמו כן ישנן מדינות, כגון צרפת, שבהן הגבלת סכום התשלום במזומן שונה עבור נותני שירות עסקי ובעבור כלל האוכלוסייה.

סעיף 3 לפרק ד'א המוצע – כללי

בפרק זה מוצע לקבוע מיהם נותני השירות העסקי שעליהם יחולו החובות על פי פרק ג' לחוק, וכן מוצע להסדיר את הרישוי והפיקוח עליהם.

לסעיף 110ב המוצע

הסעיף המוצע מורכב מהגדרות הנחוצות בפרק המוצע, ובכלל זה ההגדרה "נותן שירות עסקי", שאותו מוצע להגדיר, כאחד מן המנויים להלן:

(א) מתווך במקרקעין – לגבי עיסוקו בתיווך במקרקעין, בכל הנוגע לזכות במקרקעין מסוג בעלות או חכירה לדורות;

(ב) עורך דין, רואה חשבון או יועץ מס מייצג – לגבי אחת או יותר מהפעולות האלה שהוא מבצע או מכין לביצוע בעבור לקוחו: קנייה, מכירה או חכירה לדורות של נכסי דלא ניידי; קנייה או מכירה של עסק; ניהול נכסי הלקוח, ובכלל זה ניהול כספים, ניירות ערך ונכסי דלא ניידי וכן ניהול חשבונות של לקוח במוסד פיננסי; קבלה, החזקה

כי בדברי ההסבר להמלצה האמורה של ה-FATF, נאמר כי החיסיון וחובת הסודיות חלים, בדרך כלל, על מידע שמועבר מהלקוח לעורך הדין במהלך ביצוע סוגי פעולות מסוימים: בירור המצב המשפטי של הלקוח או ביצוע משימתו של העורך דין בהגנה או בייצוג הלקוח בקשר להליכים שיפוטיים או מינהליים, או בבוררות. סוגי פעולות אלה מהווים למעשה את הליבה של השירות המקצועי של עורכי הדין, ואינם נמנים על הפעולות המגדירות מיהו נותן שירות עסקי על פי המוצע בהגדרה "נותן שירות עסקי". בהתייחס לנותן שירות עסקי שהוא נאמן, יובהר כי בסעיף 441 להצעת חוק דיני ממונות, התשע"א-2011 (הצעות חוק הממשלה, התשע"א, עמ' 700), מוצע לקבוע חובת סודיות של חב אמון כלפי זכאי (כהגדרתם בסעיף 434 לאותה הצעת חוק). בהנחה שסעיף זה יחוקק כנוסחו באותה הצעת חוק, נותן שירות עסקי שהוא חב אמון לא יהיה חייב בדיווח על מידע שקיבל מזכאי.

החריג השני לחובת הדיווח הוא בירור שקדם לביצוע פעולה כאמור בצו, כאשר נותן השירות העסקי לא ביצע את הפעולה וגם לא ניסה לבצע את הפעולה. גם חריג זה מופיע בהמלצה 23 להמלצות ה-FATF והוא נועד לאפשר להימנע מדיווח כאשר נותן השירות העסקי ייעץ ללקוח שלא לבצע פעולה מסוימת, והלקוח קיבל את העצה ולא ביצע את הפעולה.

מוצע להוסיף לסעיף 7 לחוק איסור על נותני שירות עסקי לקבל תשלום במזומן בסכום הקבוע בתוספת החמישית (50,000 שקלים חדשים או יותר). ההצדקה לכך היא שיש בכך כדי למנוע אפשרות של הלבנת הון על ידי תשלום כאמור, וכן, מאחר שמדובר באיסור ברור, קבוע

² ס"ח התשל"ט, עמ' 128.

³ ס"ח התשס"ה, עמ' 114.

”נאמנות” – כמשמעותה בסעיף 1 לחוק הנאמנות, ובלבד שהתקיימו לגביה כל אלה:

- (1) הזיקה כמשמעותה בסעיף האמור היא מסוג בעלות;
- (2) הנאמנות נוצרה על פי הסכם או על פי כתב הקדש כמשמעותו בסעיף 17 לחוק הנאמנות;
- (3) הנאמנות אינה הקדש ציבורי כמשמעותו בסעיף 26 לחוק הנאמנות;
- (4) הנאמן באותה נאמנות אינו אחד מאלה:

- (א) נאמן כמשמעותו בסימן ג' לפרק ב' בחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ”ד–1994⁴;
- (ב) נאמן כמשמעותו בסעיף 35ב(א) לחוק ניירות ערך, התשכ”ח–1968⁵;
- (ג) נאמן כמשמעותו בסעיף 3(א) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס”ה–2005⁶.

”נותן שירות עסקי” – כל אחד מאלה, למעט לגבי פעולות המבוצעות במסגרת שירות הניתן למדינה או למשרד ממשלתי, ופעולות בפיקוח בית משפט:

- (1) מתווך במקרקעין – לגבי עיסוקו בתיווך במקרקעין, כהגדרתו בחוק המתווכים במקרקעין, התשנ”ו–1996⁷ (להלן – חוק המתווכים במקרקעין), בכל הנוגע לזכות במקרקעין מסוג בעלות או חכירה לדורות;

ד ב ר י ה ס ב ר

של ביצוע פעולות ברכוש תוך הסוואת מקורו. ברשימת הפעולות הנכללות בהגדרה של ”נותן שירות עסקי” שהוא עורך דין, רואה חשבון או יועץ מס מייצג, קבועה פעולה שהיא הקמה או ניהול של תאגיד, עסק או נאמנות לאחר (פסקה 2(ה) להגדרה). הפעולה של הקמה או ניהול של נאמנות, היא יצירת הנאמנות בין הנאמן לנהנה, להבדיל מפעולה שהיא מתן שירותי נאמנות, כאמור בפסקה (3) להגדרה.

ההגדרה ”נותן שירות עסקי” כוללת, פרט למקצועות המוסדרים בחקיקה (עורך דין, רואה חשבון, מתווך מקרקעין, יועץ מס מייצג), גם את מי שעיסוקו במתן שירותי נאמנות לאחר (פסקה 3 להגדרה). לאור תכלית החקיקה ראוי להטיל חובות רק על נאמנויות בעלות אופי עסקי, שבהן פוטנציאל הלבנת ההון הוא גבוה יותר. ההגדרה ”מי שעיסוקו במתן שירותי נאמנות לאחר” נועדה להוציא מההגדרה נאמנויות שנוצרות באופן חד-פעמי לטובת ”חסוי”, ובדרך כלל נעשות

או העברה של כספים לצורך הקמה או ניהול של תאגיד; והקמה או ניהול של תאגיד, עסק או נאמנות לאחר;

(ג) מי שעיסוקו במתן שירותי נאמנות לאחר כמשמעותה בחוק הנאמנות, התשל”ט–1979 (להלן – חוק הנאמנות). אף אם אין זה עיסוקו היחיד, לגבי שירותי נאמנות שהוא נותן אשר לא חלה עליו חובה אחרת מכוח הוראה אחרת בחוק בשל מתן אותם שירותים.

ההגדרה ”נותן שירות עסקי” שאובה בעיקרה מהמלצה 22 להמלצות ה-FATF, הכוללת בעלי מקצוע המבצעים פעולות פיננסיות או עסקיות שונות בעבור לקוחותיהם, שיש חשש שינוצלו לצורך הלבנת הון או מימון טרור – בין אם פעולות ברכוש הנעשות על ידי נותן השירות בעבור הלקוח שלגביהן יש חשש שבמקרים מסוימים ייעשה שימוש בשירותי נותן השירות העסקי במטרה להסתוות את הלקוח שבעבורו בוצעה הפעולה, ובין אם הקמה של ישויות, שבמקרים מסוימים עלולות לשמש לאותה מטרה

⁴ ס”ח התשנ”ד, עמ’ 308.

⁵ ס”ח התשכ”ח, עמ’ 234.

⁶ ס”ח התשס”ה, עמ’ 889.

⁷ ס”ח התשנ”ו, עמ’ 70.

(2) עורך דין, רואה חשבון או יועץ מס מייצג – לגבי אחת או יותר מהפעולות שלהלן, שהוא מבצע או מכין לביצוע בעבור לקוחו:

(א) קנייה, מכירה או חכירה לדורות של נכסי דלא נידי;

(ב) קנייה או מכירה של עסק;

(ג) ניהול נכסי הלקוח, ובכלל זה ניהול כספים, ניירות ערך ונכסי דלא נידי, וכן ניהול חשבונות של לקוח בתאגיד בנקאי או באחד מהגופים המנויים בפרטים (1) עד (4) ו-(6) לתוספת השלישית;

(ד) קבלה, החזקה או העברה של כספים לצורך הקמה או ניהול של תאגיד;

(ה) הקמה או ניהול של תאגיד, עסק או נאמנות לאחר;

(3) מי שעיסוקו במתן שירותי נאמנות לאחר, אף אם אין זה עיסוקו היחיד – לגבי שירותי נאמנות שהוא נותן, ובלבד שלא חלות עליו חובות אחרות לפי חוק זה בשל מתן אותם שירותים;

”נותן שירות עסקי החייב ברישום” – נותן שירות עסקי החייב ברישום לפי סעיף 11יב;

”פעולות בפיקוח בית משפט” – פעולות המבוצעות על פי הוראות כל דין תחת פיקוח בית משפט, לרבות פעולות במסגרת כינוס נכסים, פירוק חברות, צו הקפאת הליכים לפי סעיף 350(ב) לחוק החברות, התשנ”ט-1999⁸, אפוטרופסות או ניהול עיזבון;

ד ב ר י ה ס ב ר

ההקדשות. כמו כן מוצע להוציא מההגדרה של “נאמנות”, סוגים מסוימים של נאמנויות אשר בהם הנאמן הוא “נאמן”, כמשמעותו בחוקים פיסקליים מסוימים המנויים בהגדרה, מאחר שבאותם חוקים תפקיד הנאמן מוגבל ועל כן לא קיים חשש לניצולם להלבנת הון.

ההגדרה המוצעת ל”נותן שירות עסקי” אינה כוללת פעולות המבוצעות במסגרת השירות הניתן למדינה או למשרד ממשלתי ופעולות המבוצעות על פי הוראות כל דין תחת פיקוח בית המשפט ומפורטות בהגדרה “פעולות בפיקוח בית משפט”. במצבים אלה אופי הפעולות וזהות מקבל השירות מאיינים או מצמצמים את החשש לביצוע עבירות של הלבנת הון באמצעות נותן השירות העסקי, ועל כן אין מקום להחיל את החובות לגביהן.

בתוך המשפחה או באמצעות חברים קרובים. בהקשר זה יוער כי לפי סעיף 8(א) לחוק הנאמנות נאמן אינו זכאי לשכר אלא אם כן מילוי התפקיד היה מעיסוקיו, ועל כן אחת האינדיקציות הרלוונטיות לעיסוק תהיה קבלת שכר בעבור הנאמנות. בנוסף, בהגדרה “נאמנות” המוצעת, מוצע להפנות להגדרה “נאמנות” בחוק הנאמנות, אך לצמצמה – בכל הנוגע למי שנותן שירותי נאמנות – רק לנאמנות שבה הזיקה היא מסוג בעלות, שזו הפרשנות המקובלת; ולנאמנות הנוצרת על פי הסכם או על פי כתב הקדש – להבדיל מנאמנות שנוצרת על פי חוק שלגביה חלים הסדרים אחרים, ולא לכלול בה נאמנות שהיא הקדש ציבורי – בדרך כלל נאמנות כזו אינה מערבת פעילות עסקית ענפה והבקרה על הקמתה ופעילותה נעשית באמצעות רשם

⁸ ס”ח התשנ”ט, עמ’ 189.

רשם נותני שירות עסקי 211ב.2 (א) שר המשפטים ימנה, מבין עובדי משרדו, רשם של נותני שירות עסקי (להלן – רשם נותני שירות עסקי).

(ב) רשם נותני שירות עסקי ינהל מרשם, שבו ירשום נותני שירות עסקי החייבים ברישום (להלן – מרשם נותני שירות עסקי); המרשם יהיה פתוח לעיון הציבור.

העברת מידע 211ב.3 (א) רשם נותני שירות עסקי רשאי לקבל מהגורמים המנויים בפסקאות שלהלן, לגבי בעלי המקצוע המנויים לצדם, מידע בדבר זהות בעלי המקצוע, כתובותיהם, פרטי התקשרות אחרים עמם, השעיה או ביטול של רישיונותיהם, וכל מידע נוסף שקבע שר המשפטים, בצו:

- (1) לשכת עורכי הדין – לגבי עורכי דין;
- (2) מועצת רואי החשבון – לגבי רואי חשבון;
- (3) הרשם כהגדרתו בחוק המתווכים במקרקעין – לגבי מתווכים במקרקעין;
- (4) מועצת יועצי המס המייצגים – לגבי יועצי מס מייצגים.

(ב) לצורך מילוי תפקידו רשאי גורם מהגורמים המנויים בפסקאות (1) עד (4) שבסעיף קטן (א), לקבל מרשם נותני שירות עסקי, מידע בדבר החלטות של ועדה להטלת עיצום כספי לפי פרק ה', בכל הנוגע לנותן שירות עסקי שהוא בעל מקצוע המנוי לצד אותו גורם בפסקאות האמורות.

חובת רישום במרשם 211ב.4 (א) נותן שירות עסקי חייב ברישום במרשם נותני שירות עסקי נותני שירות עסקי.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), נותן שירות עסקי שהוא אחד מאלה, לא יהיה חייב ברישום:

- (1) עורך דין;
- (2) רואה חשבון;

ד ב ר י ה ס ב ר

מס מייצגים (להלן – הגורמים מסדירי הרישום). המידע שהעברתו לרשם מוסדרת כאמור, הוא מידע באשר לזהות בעל המקצוע, כתובתו ופרטי ההתקשרות עמו והחלטות הנוגעות להשעייתו או לביטול רישומו. מידע זה נחוץ לרשם נותני השירות העסקי כדי לפקח על נותני השירות העסקי אשר אינם רשומים במרשם נותני שירות עסקי, ומוצע להסמיך את השר לקבוע בצו פרטי מידע נוספים הנדרשים לרשם נותני השירות העסקי לצורך הפיקוח. כמו כן מוצע לאפשר לרשם נותני השירות העסקי להעביר לגורמים מסדירי הרישום החלטות של ועדות להטלת עיצומים כספיים מכוח החוק בקשר לבעל מקצוע הרשום במרשמייהם, שהוא נותן שירות עסקי, וזאת כדי לאפשר לגורמים מסדירי הרישום הרלוונטיים לקחת החלטות אלה בחשבון, ככל הנדרש, לצורך מילוי תפקידם (סעיף 211ב.3 המוצע).

לסעיפים 211ב עד 211ב.4 המוצעים

מוצע להסמיך את שר המשפטים למנות רשם נותני שירות עסקי, אשר ינהל מרשם של נותני שירות עסקי החייבים ברישום שיהיה פתוח לעיון הציבור (סעיף 211ב.2 המוצע). מוצע להחיל חובת רישום על כל נותן שירות עסקי, מלבד נותן שירות עסקי שהוא עורך דין, רואה חשבון, מתווך במקרקעין או יועץ מס מייצג, שכן אלה ממילא רשומים במרשם המתנהל על פי דין (סעיף 211ב.4 המוצע).

עוד מוצע להסדיר את העברות המידע לפי החוק, ולאפשר לרשם נותני השירות העסקי לקבל מידע מהגורמים המסדירים את הרישום של בעלי המקצוע השונים: לשכת עורכי הדין – לגבי עורכי דין; מועצת רואי החשבון – לגבי רואי חשבון; רשם מתווכי המקרקעין – לגבי מתווכים במקרקעין; ומועצת יועצי המס המייצגים – לגבי יועצי

(3) מתווך במקרקעין;

(4) יועץ מס מייצג.

הוראות לגבי רישום 115. הוראות סעיפים 111 עד 111 ויא יחולו על נתן שירות עסקי
נתן שירות עסקי החייב ברישום, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה: בכל
מקום, במקום "מרשם" יבוא "מרשם נתני שירות עסקי"
ובמקום "הרשם" יבוא "רשם נתני שירות עסקי".

עונשין 116. (א) נתן שירות עסקי החייב ברישום העושה אחד מאלה,
דינו – מאסר שנה או קנס בשיעור פי שלושה מהקנס הקבוע
בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין;

(1) עוסק במתן שירות עסקי בלא רישום במרשם
נתני שירות עסקי, בניגוד להוראות סעיפים 111ב4(א)
או 111ו(ה);

(2) לא נתן הודעה בכתב לרשם כנדרש לפי סעיף
111ו(א) עד 111ג).

(ב) נתן שירות עסקי שלא החזיר את תעודת הרישום
לרשם בניגוד להוראות סעיף 111ו(ב) עד 111ד, או שלא הציג את
תעודת הרישום במקום פעילותו לפי הוראות סעיף 111ז(ב), או
שלא ציין את מספר הרישום לפי הוראות אותו סעיף, דינו
– קנס כאמור בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין; עבירה לפי סעיף
קטן זה היא עבירה מסוג העבירות של אחריות קפידה.

(ג) בסעיף זה, "מתן שירות עסקי" – ביצוע פעולה או מתן
שירות בידי נתן שירות עסקי, מהפעולות או השירותים
המנויים לגבי אותו סוג של נתן שירות עסקי בהגדרה "נתן
שירות עסקי" שבסעיף 111ו1.

תיקון סעיף 111 4. בסעיף 111ג לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), אחרי פסקה (7) יבוא:

"(8) לעניין נתן שירות עסקי – רשם נתני שירות עסקי";

ד ב ר י ה ס ב ר

במתן שירות עסקי בלא רישום או לא נתן הודעה בכתב
לרשם כנדרש על שינויים מסוימים. כמו כן מוצע לקבוע
עבירה שהעונש בצדה קנס כאמור לעיל והיא מסוג
העבירות של אחריות קפידה, על נתן שירות עסקי החייב
ברישום שלא החזיר את תעודת הרישום לרשם נתני
שירות עסקי, לא הציג את תעודת הרישום במקום פעילותו,
או לא ציין את מספר הרישום.

סעיף 4 מוצע לקבוע כי רשם נתני שירות עסקי יוגדר
בסעיף 111ג לחוק כ"ממונה" לעניין נתני שירות
עסקי, לשם פיקוח עליהם. כמו כן מוצע כי סמכויות הפיקוח,
המנויות בסעיף 111ד לחוק, יחולו בשינויים המחויבים גם
על נתני שירות עסקי.

לסעיף 1115 המוצע

מוצע להחיל את הוראות החוק לעניין רישום נתני
שירותי מטבע (סעיפים 111 עד 111א לחוק) על נתן שירות
עסקי החייב ברישום, בשינויים המחויבים (סעיף 1115ב
המוצע).

לסעיף 1116 המוצע

בהתאמה לעבירה הקבועה בסעיף 111ב לחוק לגבי
נתני שירותי מטבע, מוצע לקבוע עבירה שהעונש בצדה
הוא שנת מאסר או קנס בשיעור פי שלושה מהקנס הקבוע
בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, על נתן
שירות עסקי החייב ברישום ומבצע פעולות מסוימות: עוסק

(2) בסעיף קטן (ב), במקום "פסקאות (5) ו-(7)" יבוא "פסקאות (5), (7) ו-(8)".

5. בסעיף 111 ל¹חוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:
" (ב) על אף האמור בסעיף קטן (ב)(3), היה הגוף שבפיקוח, נותן שירות עסקי שהוא עורך דין, יחולו, לעניין עיון ותפיסת מסמכים, הוראות סעיפים 235 א עד 235 ד לפקודת מס הכנסה⁹, בשינויים המחויבים".
6. בסעיף 13(א) ל¹חוק העיקרי, אחרי "נגיד בנק ישראל" יבוא "שר המשפטים".
7. בסעיף 33 ל¹חוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:
" (ב) שר המשפטים רשאי, בצו, לשנות את התוספת החמישית".
8. אחרי התוספת הרביעית יבוא:

הוספת תוספת
חמישית

"התוספת החמישית"

(סעיף 7(ב)(3))

תשלום במזומן בסכום של 50,000 שקלים חדשים או יותר:

ד ב ר י ה ס ב ר

התשלום שאותו נותן שירות עסקי אינו רשאי לקבל במזומן. הסמכה זו נדרשת לצורך יצירת הגמישות הדרושה לשם התאמת הסכום למציאות העסקית-כלכלית המשתנה.

מוצע להוסיף תוספת חמישית לחוק, שבה ייקבע הסכום שנותן שירות עסקי אינו רשאי לקבל כתשלום במזומן, ולהעמידו על סכום של 50,000 שקלים חדשים או יותר. סכום זה גבוה דיו כדי לא לפגוע בחיי המסחר התקינים ולאפשר תשלומים במזומן בסכומים קטנים, ומצד שני מצמצם את החשש להלבנת הון באמצעות תשלומים של סכומי כסף גבוהים במזומן.

5 סעיף מוצע לקבוע לגבי נותן שירות עסקי שהוא עורך דין, בשים לב לחיסיון עורך דין-לקוח, כי לעניין עיון ותפיסת מסמכים יחולו סעיפים 235 א עד 235 ד לפקודת מס הכנסה, הקובעים הסדר מיוחד בנוגע למסמכים שניתן לדרוש ולקבל מעורכי דין, בשינויים המחויבים.

6 סעיף מוצע להסמיך את שר המשפטים להקים ועדה שתהיה מוסמכת להטיל עיצום כספי לפי פרק ה' לחוק, על נותן שירות עסקי שלא מילא את חובות הזיהוי, הדיווח ושמירת המסמכים לפי סעיף 7 לחוק, בדומה להסדר הקיים לגבי הגורמים המדווחים האחרים.

סעיפים מוצע להסמיך את שר המשפטים לשנות בצו 7 ו-8 את התוספת החמישית, אשר קובעת את סכום

⁹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

